

постачає незамінні продукти харчування й цінну сировину для харчової та переробної промисловості. Серед соціальних та економічних причин, які гальмують розвиток цієї галузі, є гельмінтозні хвороби, у тому числі й фасціольоз. Патогенна роль фасціол полягає в механічній дії на організм як молодих форм у період міграції, так і дорослих, що локалізуються у печінці; у токсичній дії продуктів життєдіяльності паразитів; у впливі фасціол на виникнення секундарних інфекцій; у можливості механічного занесення ними в кров, печінку та інші органи при міграції з кишечника різної мікрофлори, у тому числі й патогенної.

Вивчали бактеріологічні зміни у туші та внутрішніх органах великої рогатої худоби при фасціольозі. Для виконання роботи використано статистичні дані лабораторії ВСЕ № 11 Лук'янівського ринку міста Києва та власні дослідження, що містять бактеріоскопію мазків-відбитків м'язової тканини, печінки, портальних лімфовузлів, пофарбованих за Грамом, які досліджували в Київській міській лабораторії ветеринарної медицини. Для бактеріологічних досліджень від кожної контрольної (n=10) та дослідної (n=20) туш відбирали шматочок печінки з лімфовузлом і проби м'язової тканини. При дослідженні під мікроскопом у мазках-відбитках з поверхневих і глибоких шарів тканини та органів підраховували кількість мікробів і визначали їхню форму, враховуючи попередній ступінь інвазії у тварин.

При мікроскопії мазків-відбитків спостерігали грамнегативні палички, які найбільше виявлялись у печінці та портальних лімфовузлах, менше – у м'язовій тканині, що пов'язано з різним ступенем фасціольозної інвазії. За бактеріоскопічного дослідження проб м'язової тканини у м'ясі від здорових тварин виявляли у середньому до 11 мікроорганізмів, а від хворих на фасціольоз – до 20 мікробних тіл, що можна пояснити порушенням санітарних норм у процесі подвірного забою тварин.

При сильному ступені інвазії фасціольозом максимально обсіменяється печінка і менше – м'язова тканина. За слабого та середнього ступенів інвазії фасціольозом уражені частини печінки треба зачищати та утилізувати, а неуражені частини внутрішніх органів та туш – випускати без обмежень.

Таким чином, бактеріальне обсіменіння туш та органів великої рогатої худоби при фасціольозі залежить від інтенсивності інвазії. При сильному ступені інвазії ми рекомендуємо проводити бактеріоскопію мазків-відбитків, і залежно від її результатів, внутрішні органи та тушу направляти на промпереробку або технічну утилізацію.

УДК 619:616.995.122.21:636.22/.28

ФУРДИК З.В., ПРИЩЕПА О.О., студенти

Наукові керівники – **ГОНЧАРЕНКО В.П., АНТШОВ А.А.,** кандидати вет. наук

Білоцерківський державний аграрний університет

ЛІКУВАННЯ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ ПРИ ФАСЦІОЛЬОЗИ

Однією з найважливіших галузей сільського господарства України є скотарство, яке постачає незамінні продукти харчування й цінну сировину для харчової і переробної промисловості. Серед соціальних та економічних причин, які гальмують розвиток цієї галузі, є гельмінтозні хвороби. Фасціольоз – один із найбільш небезпечних і широко розповсюджених гельмінтозів жуйних тварин.

Вивчали терапевтичну та економічну ефективність роленолу і роленолу-вет при фасціольозній інвазії. Досліди щодо антигельмінтної ефективності препаратів провели в ТОВ "Подільський господар" Хмельницької області на телятах 15–18-місячного віку, спонтанно інвазованих фасціолами. З цією метою сформували 3 групи тварин (у кожній по 10 голів). Для гельмінтооскопічних досліджень фекалії відбирали індивідуально з прямої кишки тварин у ранковий час. Телятам першої групи використовували роленол у дозі 50 мг на 20 кг маси тіла (за ДР) або 1,0 мл на 20 кг маси тіла (за лікарською формою); другої – роленол-вет у дозі 50 мг на 20 кг маси тіла (за ДР) або 1,0 мл на 20 кг маси тіла. Препарати використовували обом групам одноразово підшкірно. Тварини третьої групи антигельмінтик не отримували і знаходилися в однакових умовах годівлі й утримання.

Результати овоскопічних досліджень тварин до дегельмінтизації підтверджують, що всі телята як дослідної, так контрольної груп були уражені на 100 % яйцями фасціол. Інтенсивність інвазії коливалась у групах від 14,8 до 17,3 екземплярів яєць. На 30-й день після останньої даванки антигельмінтних препаратів ми знову відібрали проби фекалій і встановили, що обидва використані препарати мали 100 %-ний вплив на фасціольозну інвазію. Після проведення зважування тварин з метою вивчення впливу фасціол на організм телят встановили, що середня маса тварин обох дослідних груп

була більшою, ніж у контрольній: у першій – на 6,12 кг або на 39,46 %, у другій – на 7,39 кг або на 47,65 %. Найбільший економічний збиток від зниження приросту маси тіла був у першій дослідній групі, де застосовували роленол у дозі 1,0 мл на 20 кг маси тіла (за лікарською формою) одноразово, підшкірно, і він склав 84,18 гривень. Більший запобіжний економічний збиток був у другій дослідній групі, де застосовували роленол-вет, і він становив 1107,42 гривень. Найбільший економічний ефект на 1 гривню витрат був у другій дослідній групі і він становив 12,29 гривні.

Таким чином, роленол та роленол-вет у дозі 50 мг на 20 кг маси тіла (за ДР) або 1,0 мл на 20 кг маси тіла (за лікарською формою) одноразово, підшкірно – високоефективні антигельмінтики при фасціольозній інвазії (ЕЕ та ІЕ = 100 %).

УДК 619:616.995.132

КИРИЧУК В.І., студент

Науковий керівник – **АНТШОВ А.А.**, канд. вет. наук

Білоцерківський державний аграрний університет

ВИДОВИЙ СКЛАД МЕТАСТРОНГІЛ ЗА ДАНИМИ ЛАБОРАТОРІЇ ВЕТЕРИНАРНО-САНИТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ № 28 м. КИЇВ

Спеціалісти ветеринарної медицини вважають, що у свиней метастронгільозна інвазія зустрічається рідко. Наслідком такого помилкового твердження є те, що тепер спеціалісти лабораторій ветеринарно-санітарної експертизи це захворювання реєструють у свиней значно частіше, ніж 10 років назад.

Окрім загибелі, метастронгільозна інвазія є причиною зниження приросту маси і вгодованості уражених свиней. Хворі на метастронгільоз свині через виснаження втрачають від 25 до 30 відсотків своєї ваги. Окрім того, при забої свиней утилізується значна кількість легень.

За морфологічними ознаками вивчали видовий склад метастронгіл, упродовж 2006 року на базі лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи № 28, яка розташована в приміщенні ринку „Полісся” і є структурним підрозділом міської державної лабораторії ветеринарної медицини м. Києва і в лабораторії кафедри паразитології та фармакології нашого університету.

З метою вивчення видового складу збудників метастронгільозу в забитих свиней у населених пунктах Черкаської та Київської областей проводили повні гельмінтологічні розтини легень за методом академіка К.І. Скрябіна. Спочатку оглядали трахею та легені зовні. При підозрі розрізали по бронхах (великих, середніх, малих) і також проводили огляд. За наявності гельмінтів їх поміщали у посуд з рідиною Барбагалло. Морфологію збудників вивчали за морфологічними ознаками, тобто за розмірами та будовою хвостових кінців самок та самців. Так було досліджено 430 екземплярів гельмінтів, відраних від 86 свиней.

При ураженні легень відмічали емфізематозні ділянки, які чергувалися з щільними темно-червоними плямами ателектазу й сірими осередками катаральної пневмонії.

З 430 екз метастронгіл виділили гельмінтів двох видів, а саме 388 екз (90,23 %) належали до виду *Metastrongylus elongatus* та 42 (9,77 %) – *Metastrongylus pudendotectus*. Із 86 голів свиней гельмінти виду *M. elongatus* виявили у 66 (76,74 %), вид *M. pudendotectus* – у трьох (3,49 %), а змішана інвазія *M. elongatus* і *M. pudendotectus* – у 17 свиней, що становило 19,77 %.

Таким чином, у населених пунктах Черкаської та Київської областей виділено метастронгіл двох видів, а саме *Metastrongylus elongatus* та *Metastrongylus pudendotectus*.

УДК 619:616.995.132–076:636.7

КОВАЛЬ Ю.І., СТЕПАНЮК В.І., магістранти

Наукові керівники – **СОЛОВЙОВА Л.М., АНТШОВ А.А.**, кандидати вет. наук

Білоцерківський державний аграрний університет

ДІАГНОСТИКА ДИРОФІЛЯРІОЗУ СОБАК В УМОВАХ КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

В Україні дирофіляріоз собак набув поширення наприкінці 90-х років ХХ ст. Захворювання спричинюється нематодами підряду *Filariata* родини *Filariidae*. Дирофіляріоз у перекладі з ла-